

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030503 міжнародна економіка**

**Вдосконалення експортної діяльності промислового підприємства
(на прикладі ПАТ «Одескабель»)**

Виконавець:

Студенка ФМЕ, гр. 43

Балабан Марина Василівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор кафедри МЕВ

Козак Юрій Георгійович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективна взаємодія економіки України зі світовим господарством можлива лише за умови створення у країні високорозвинутого експортного комплексу, структурні та функціональні характеристики якого мають визначатися у контексті основних тенденцій розвитку сучасного міжнародного бізнесу, стратегічних ресурсів розвитку країни та її національних інтересів. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності сучасних промислових підприємств залежить від їх здатності до успішного управління експортною діяльністю. В умовах поглиблення глобалізаційних і євроінтеграційних процесів доцільним є формування своєчасного й цілісного підходу до оцінки ефективності експортної діяльності промислових підприємств. Сучасні напрямки розвитку світового ринку промисловості, максимальна адаптивність стратегії підприємства до вимог мінливого зовнішнього середовища, вимагають більш детального дослідження формування та ефективного використання експортного потенціалу для вітчизняних промислових підприємств. Особливо актуальними є проблеми розробки теоретично виважених моделей та практичного інструментарію управління експортною діяльністю промислового підприємства, питання оцінки ефективності експортної діяльності, вдосконалення системи його організаційно-економічного забезпечення.

Мета та завдання дослідження. Метою випускної роботи є розробка теоретичних та практичних засад вдосконалення експортної діяльності промислового підприємства.

Цільове спрямування та логіка дослідження обумовили постановку і вирішення таких задач випускної роботи:

- представити теоретичні підходи до визначення сутності експортної діяльності підприємства;
- розглянути фактори впливу на експортну діяльність промислового підприємства;
- дослідити методичні підходи до оцінювання експортної діяльності підприємства;
- представити загальну характеристику зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»;
- провести аналіз факторів, що впливають на ефективність експортної діяльності;
- оцінити сучасний стан ефективності експортної діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод»;
- розробити напрями вдосконалення експортної діяльності промислового підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод»;
- розрахувати прогнозний річний економічний ефекту від впровадження заходів щодо підвищення ефективності експортної діяльності ПАТ «Одескабель».

Об'єктом дослідження виступає процес забезпечення ефективності експортної діяльності промислового підприємства ПАТ «Одескабель».

Предмет дослідження - теоретичні основи та організаційно-економічні рішення щодо до вдосконалення управління експортною діяльністю промислових підприємств.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема, а саме методи аналізу та синтезу, порівняння, статистичний аналіз, логічного та емпіричного пізнання, ситуаційного SWOT-аналізу, застосовано системний підхід при викладенні матеріалу, що дало змогу розв'язати поставлені завдання. Для обробки та аналізу даних використовувались комп'ютерні програми (пакет аналізу Microsoft Office Excel 2010).

Інформаційна база дослідження. Правове поле дослідження склали чинні законодавчі та нормативні документи, що регламентують експортну діяльність суб'єктів господарювання в Україні. Інформаційною базою випускної роботи послужили офіційні статистичні матеріали, дані звітності промислового підприємства і результати власних досліджень на промисловому підприємстві ПАТ «Одескабель».

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість випускної роботи полягає в тому, що розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності експортної діяльності промислового підприємства ПАТ «Одескабель» знайшли своє впровадження в діяльності підприємства, про що свідчить акт про впровадження результатів випускної роботи.

Публікації. За результатами роботи опубліковано статтю Балабан М.В. Особливості здійснення експортної діяльності підприємств кабельної промисловості/М.В. Балабан // Матеріали студентської науково-практичної конференції «Минуле, Сучасне, Майбутнє», Випуск 9 (м. Одеса, 9 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С.222-226.

Структура та обсяг роботи. Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку літературних джерел. Повний обсяг роботи містить 95 сторінок, у тому числі 29 таблиць на 30 сторінок, 20 рисунків на 20 сторінках, список літературних джерел з 49 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади експортної діяльності підприємства**» розглянуто сутність понять «експорт» та «експортна діяльність», цілі, ключові передумови та наслідки експортної діяльності підприємства, досліджено фактори впливу на експортну діяльність промислового підприємства, методичні підходи до оцінювання експортної діяльності підприємства, напрямки оцінювання та локальні показники узагальнення ефективності експортної діяльності підприємства

У другому розділі «**Дослідження експортної діяльності підприємства ПАТ «Одескабель»**» зроблений комплексний аналіз показників фінансової, господарської, зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель», зроблено SWOT-аналіз діяльності для реалізації наявних можливостей і протистоянню загрозам та виявленню внутрішніх недоліків підприємства, проаналізовані фактори, що впливають на ефективність експортної діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод»,

проведена оцінка сучасного стану ефективності експортної діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод».

У третьому розділі «**Напрями вдосконалення експортної діяльності промислового підприємства ПАТ «Одескабель»**» запропоновано основні напрями вдосконалення експортної діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод», а саме: впровадження електротехнологічного комплексу виробництва кабельних систем надвисоких напруг; створення єдиного логістичного центру як фактор підвищення ефективності експортної діяльності ПАТ «Одескабель».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило розробити теоретичні та практичні засади експортної діяльності промислового підприємства на прикладі ПАТ «Одескабель».

1. Експортна діяльність підприємства – діяльність суб'єктів господарювання з реалізації господарської компетенції (сукупності господарських прав та обов'язків) щодо продажу товарів іноземним суб'єктам господарської діяльності з обов'язковим переміщенням їх через митний кордон, шляхом реалізації виробничо-господарських, організаційно-економічних та оперативних-комерційних функцій, здійснених у межах висхідних мотивів та нисхідних наслідків світової економічної співпраці.

2. Нами досліджені чинники впливу на експортну діяльність підприємства, які класифікуються: з позиції відношення до середовища функціонування на внутрішні і зовнішні; за ступенем взаємозалежності – незалежні, частково залежні і взаємопов'язані; за можливістю прогнозування – прогнозовані і непрогнозовані; за можливістю контролю – контрольовані, частково контрольовані, неконтрольовані; за способом оцінювання та вимірювання – піддаються вимірюванню; не піддаються вимірюванню, вимірюються експертним методом; за часом дії – довгострокові, середньострокові, короткострокові; за тривалістю дії – постійно діючі, періодичні, спорадичні; за характером впливу на ефективність експортної діяльності – функціональні, дисфункціональні.

3. Оцінка ефективності експортної діяльності підприємства може здійснюватися на основі таких підходів: витратного, балансового, порівняльного, індикаторного, збалансованої оцінки. Описані підходи є відображенням різних аспектів процесу формування та оцінки ефективності експорту, проте не дозволяють повною мірою охопити зазначену предметну сферу. Для здійснення порівняльної оцінки ефективності експортної діяльності та проведення рейтингового ранжирування видів продукції при формуванні економічно обґрунтованого експортного портфелю підприємства пропонується використовувати узагальнюючий показник, що може бути розрахований як аксонометричний коефіцієнт розвитку багатовимірних об'єктів. В роботі досліджена факторна модель ефективності зовнішньоекономічної діяльності, розроблена Багровою І.В. Розробка факторної моделі здійснюється послідовно від узагальненого показника через проміжні до похідних, які відтворюють особливості технології та організації виробництва, конструкції виробів, умов матеріально-технічного постачання тощо.

4. Завод «Одескабель» є безумовним лідером з виробництва кабелів зв'язку в Україні і одним з провідних кабельних заводів в країнах СНД. Продукція ПАТ «Одескабель» користується попитом як всередині країни, так і за її межами, що пов'язано з ростом кількості інтернет-споживачів та розвитку систем інтегративних комунікацій. ПАТ «Одескабель» здійснює зовнішньоекономічну діяльність через відділ експортних продажів. Це зумовлено низкою причин. Експортна і імпортна діяльність ПАТ «Одескабель» має систематичний, довгостроковий характер. Доля експорту в 2018 році становила 25,8 %. Експорт здійснювався у Молдову, Белорусь, Вірменію, Азербайджан, Чехію, Словачію, Грузію, Алжир, Австрію, Італію, Литву, Іспанію. Найбільшу питому вагу експорту кабельно-провідникової продукції підприємства ПАТ «Одескабель» за 2018 рік займає LAN-кабелі (42%) і волоконно-оптичні кабелі. Можливостями підвищення ефективності експортної діяльності є: вихід на нові міжнародні європейські ринки або сегменти; розширення виробничих ліній; збільшення різноманітності асортименту кабельно-проводникової продукції; збільшення прибутку шляхом виробництва нового кабелю, якому немає аналогів в Україні; поява можливостей для освоєння західних ринків збуту.

5. На підставі проведених розрахунків на протязі 2014 – 2018 року простежується поступове збільшення економічного ефекту від експорту продукції від 35314,20 тис. грн. до 137776,85 тис. грн. Валютна ефективність експорту за 2014 – 2018 рр. поступово збільшується і в 2018 році складає 3,95 дол. США/грн. Протягом 2014 – 2018 років рентабельність експорту поступово збільшується до 23,82%. Розраховані показники підтверджують ефективність експортної діяльності ПАТ «Одескабель» за 2014 – 2018 рр.

6. Нами пропонуються заходи щодо підвищення ефективності експортної діяльності ПАТ «Одескабель»:

1) Впровадження на підприємстві ПАТ «Одескабель» електротехнологічного комплексу виробництва кабельних систем надвисоких напруг. Ефективність даного заходу підтверджує впровадження електротехнологічного комплексу виробництва кабельних систем надвисоких напруг основним конкурентом заводом «Південкабель». Створення такого комплексу на підприємстві ПАТ «Одескабель» дозволить: створити організацію власного виробництва кабельних систем на всі рівні напруги, зокрема на 400 кВ, на якій здійснюється інтеграція енергосистем країн Європи; поліпшити позитивний імідж України за рахунок розроблення і впровадження новітніх технологій та експорту наукоємної електротехнічної продукції світового рівня якості.

2) Створення єдиного логістичного центру в Німеччині як фактор підвищення міжнародної конкурентоспроможності компанії. За рахунок відкриття логістичного центру в Європі (Німеччині) є перспективи укласти додаткові угоди зі споживачами послуг з міжнародних перевезень у Німеччині і відповідно підвищити прибуток компанії і можливість економії витрат за рахунок на доставки, розмитнення, зберігання вантажу, який перевозиться у країни Європи. Отже, відкриття логічного центру в Німеччині дозволить скоротити витрати за рахунок економії витрат на доставці, розмитнення, зберігання продукції на 7%, збільшити прибуток та окупити капітальні вкладення на відкриття логістичного центру в економічно ефективний строк.

7. Прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів щодо підвищення ефективності експортної діяльності ПАТ «Одескабель» за 2019 – 2022 роки складе 13438,638 тис. грн.

АНОТАЦІЯ

Балабан Марина Василівна, «Вдосконалення експортної діяльності промислового підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)» випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка», Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Випускна робота складається з трьох розділів. **Об'єкт дослідження** - процес забезпечення ефективності експортної діяльності промислового підприємства ПАТ «Одескабель».

У роботі розглядаються теоретичні підходи до визначення сутності експортної діяльності підприємства, фактори впливу на експортну діяльність промислового підприємства, методичні підходи до оцінювання експортної діяльності підприємства.

Проаналізовані фактори, що впливають на ефективність експортної діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод», проведена оцінка сучасного стану ефективності експортної діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод».

Запропоновано основні напрями вдосконалення експортної діяльності промислового підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод», а саме: впровадження електротехнологічного комплексу виробництва кабельних систем надвисоких напруг; створення єдиного логістичного центру як фактор підвищення ефективності експортної діяльності ПАТ «Одескабель».

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність підприємства, експорт, ефективність експортної діяльності, фактори ефективності експортної діяльності, кабельно-провідникова продукція, експортний потенціал.

ANNOTATION

Balaban Marina Vasilivna, «Improvement of the export activity of the industrial enterprise (for example, PJSC «Odeskabel»)» final work for obtaining an educational bachelor's degree in the specialty 6.030503 «International Economics», Odessa National Economic University. - Odessa, 2019.

The final work consists of three sections. The object of the study is the process of ensuring the efficiency of the export activity of the industrial enterprise PJSC «Odeskabel».

The article deals with theoretical approaches to the definition of the essence of the export activity of the enterprise, factors influencing the export activity of the industrial enterprise, methodical approaches to the assessment of the export activity of the enterprise.

The factors that influence the efficiency of export activity of PJSC "Odessa Cable Plant" are analyzed, the estimation of the current state of export efficiency of PJSC "Odessa Cable Plant" is conducted.

The main directions of improvement of the export activity of the industrial enterprise of PJSC "Odessa Cable Plant" are offered, namely: introduction of an electrotechnical complex for the production of cable systems of ultrahigh voltage; creation of a unified logistics center as a factor for increasing the efficiency of export activity of PJSC "Odeskabel".

Key words: foreign economic activity of the enterprise, export, efficiency of export activity, factors of export activity efficiency, cable-conductor production, export potential.